

Iskrena beseda bratom Hrvatom

Na drugem mestu poročamo, kako so nekateri maloštevilni nabujalkanci iz tukajšnjih domobranskih krogov skušali, na prav otročji način, motiti sobotno proslavo obletnice našega zedinjenja, proti kateri je domobransko vodstvo hujskalo s hudo jezo tudi potom radia. Incident je imel baš nasprotni učinek od onega, ki so ga pričakovali domobranci, kakršnega doslej nismo bili vajeni.

Incident samo v toliko obžalujemo, v kolikor je mogel vreči neugodno luč na vso našo izseljensko skupnost, vsaj v očeh nepoučene tuje javnosti, in žal nam je tudi zaradi nekaterih razbitih nosov, četudi so domobranci; saj je škoda vsake kapljice naše krvi, tudi če pripada zapeljanemu sinu našega naroda, saj je tak zapeljanec vključ vsemu naš človek, naš brat.

Dogodek pa ima tudi svojo dobro stran: mnogim je odprl oči, ker jim je pokazal, kako revnih mahinacij se morajo posluževati domobranci voditelji, da opravijo podporno, ki jo prejemajo od neprijateljev naše države. Izredni uspeh proslave, na kateri so bili posebno Hrvati zastopani v nad vse častnem številu, je pa tudi neverne Tomaže prepričal, da se vpliv domobranskih zapeljivcev vedno bolj razblinja.

Tistim hrvaškim bratom, ki v dobri veri še vedno poslušajo razne Valente, Kralje, Fleissmanne itd., kateri jim razlagajo, da ne smejo biti zadovoljni z današnjim položajem Hrvatov v Jugoslaviji, bi pa radi povedali nekoliko iskrenih in dobro misljenih besed:

Naj ti bratje pomislijo, v kolikor se še spominjajo, kako je bilo Hrvatov v še nedavni preteklosti, pod krono sv. Štefana. V vsem javnem življenju je bil Hrvat zapostavljen, iz vseh javnih služb izpodrivan. Hrvati so imeli bana, ki je bil Madžar; železnice so bile madžarske; na vse dolgi progi od Reke do Zemuna so bili vsi nameščenci, od glavnega ravnatelja pa do zadnjega pometača Madžari, ki so domaćemu prebivalstvu ne le odjedali kruh, marveč so se napram njemu tudi nad vse oblastno vedli; vključ navidezni avtonomiji so bile hrvaške finance dejanski v madžarskih rokah in od denarja, ki se je iz hrvaških krajev stekal v Budimpešto, so samo drobtince prihajale spet na Hrvaško; pošta je bila v madžarskih rokah, madžarske znamenke je moral Hrvat lepiti na svoja pisma, samo madžarske napise je imela dopisnica, katere se je posluževal. Značilen za tedanje razmere je bil znani incident, ki ga je pokoj. Štefan Radić imel v svojih mladih letih na zagrebškem kolodvoru z madžarskim konduktorjem: v samem Zagrebu je madžar — naveden železničarski uslužbenec — smel zahteval od Hrvatov, da mu govori v madžarskem jeziku!

Najbolj tragično pa je bilo, da so Madžari sistematično jemali Hrvatov teren, izpodirali jih z lastne grude ter da so Hrvatski odrgali celo njeno naravno pristanišče — Reko.

Kdaj pa kdaj so mogli Hrvati v Zagrebu zažgati kakšno madžarsko zastavo, a so bili potem radi tega hudo preganjeni.

Našli smo le nekoliko dejstev, ki so karakteristična za hrvaško preteklost; našli bi jih pa lahko še nebroj. Kdor hoče vedeti, kakšen je bil položaj Hrvatov pod sv. Štefana krono, naj le odpre zgodovino madžarskega parlamenta in naj prouči na pr. boje, ki jih je moral voditi Ante Starčević za najbolj elementarne pravice hrvaškega naroda.

Naj bo za danes dovolj o tej žalostni preteklosti, ki so jo morali prenašati bratje Hrvati.

Kako je pa Hrvatom danes, v Jugoslaviji? Svoj materinski jezik imajo zasiguran; svobodno ga lah-

Veličastna proslava obletnice zedinjenja Naše izseljeni šstvo je na izredno lep način obhajalo letos naš največji narodni praznik

Jugoslovanska društva iz Buenos Airesa in okolice ter iz La Plate in Berissa so proslavila v soboto 5. decembra na izredno lep način naš največji narodni praznik: 18. obletnico zedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev v skupni narodni državi — Jugoslaviji.

Sodelovali so na te izredni prireditvi sledeče organizacije: Sokol Buenos Aires I., Jugosl. izseljenska zaščita, Jugoslovanski klub, Slov. prosvetno društvo I., Izseljenske društvo Tabor, Jugoslov. društvo vzajemne pomoči, Hrvat-sko katoliško društvo, Jugosl. svetno i kulturno društvo, Bratovščina živega rožnega venca, Jugosl. društvo Kosovo, Slovanska društvo vzajemne pomoči, Sokolsko društvo Dock Sud in Jugoslovanska podporno društvo iz Berissa.

Proslava se je vršila v veliki dvorani združenja "Centro de Afincamentos", v središču mesta, ul. Pte. Luis Sáenz Peña 242. in bila je napovedana za 9. uro zvečer. Ob tej uri so že začele prihajati v dvorano velike skupine naših izseljencev in čez pol ure je bila dvorana že popolnoma zasedena; pritok občin stva pa se je še nadaljeval tako, da so stotine udeležencev morale iskati prostora v kotih, na galeriji in v bufetu.

Dvorana je bila že prenatrpana, ko se je začel izvajati spored s sviranjem argentinske državne himne, ki so jo navzoči, stoje poslušali. Godba in moški zbor sta nato intonirala našo državno himno —

Kmalu po prvih akordih je bilo slišati z leve strani dvorane, neka ko proti sedmimi in blizu vrat, ki vodijo na stranski hodnik, drugačno ko rabijo kjerkoli hočejo. Zagreb je danes dejanski krajevsko, izrazito hrvaško in svobodno mesto; v Dusuaku in Splitu imajo Hrvati povrstne svoje luke, ki s svojim prometom in hitrim razvojem zasenčujejo nekdanje madžarske in sedaj italijanske Reke. Hrvatskemu pomorstvu se odpirajo danes široka pota v svet.

Oni, ki sanjajo o samostojnosti Hrvaške, so naivni otročaji, katerih demonstracije so po svoji nesmiselnosti podobne njihovemu politiziranju.

Hrvaška bi dolgo ne ostala neokrnjena, če bi Jugoslavija razpadla. Prva in takojšnja žrtve bi bila Dalmacija. "Mare nostrum" bi se takoj uveljavil in sinji Jadran bi se spremenil v italijansko jezero. Ali vam ni znano, prijatelji Hrvati, da se propaganda za priključitev Dalmacije uganja z nezmanjšano vneto po vsej Italiji celo danes, ko ponuja Mussolini "priateljstvo" Jugoslaviji? Ali ne veste, da ne samo v Benetkah ali v Anconi, marveč celo v Rimu najdete napise "Evviva Traù italiano", "Evviva Spalato italiano"? Ali nikoli niste čitali, kaj pišejo in kako govore o Dalmaciji italijanski "azzurri" in "combattenti"?

Če bi Jugoslavija razpadla, bi se Dalmacija, ta klasična zemlja hrvaške kulture, odrgala od Hrvatske in morje, v katerem je velika hodočnost Hrvatov, bi se pred njihovimi očmi zaprlo. Otročje pa bi bilo misliti, da bi se Italijani ustavili na tej prvi osvojevalni etapi. To bi bil le uvod italijanskega pohoda na Balkan. Pri Velebitu bi se italijanske čete gotovo ne ustavile, saj so v Abesiniji dokazale, da znajo premestiti še vse drugačna naravne ovire. Italijanska vojska invazija bi šla naprej kot vodnik ita-

petje — "m-lodijo, ki je splošno zra-na med Srbi, Hrvati in Slovenci: "Marširala, marširala...". Vsak je sprva mislil, da se gre za kakšno navdušeno skupino udeležencev, ki niso prav razumeli kaj je godba, začela igrati in kaj pojejo pevi pod odrom.

Takšnega mnenja pa niso bili tisti, ki so se nahajali v neposredni bližini "izvensporednih" pevskih tvojstrov, ker so pač razumeli tudi besedilo ter takoj spoznali, da se gre za skupino najetih domobranskih "junakov", ki so bili prišli v dvorano z namenom, da bi izžvali škandal ter proslavo onemogočili. Ko niso hladnokrvni pozivi rediteljev in občinstva, naj bi domobranci prihranili svoje navdušenje za bolj ugodne momente, imeli nobe-nega uspeha, so pristopili reditelji z namenom, da bi razgrajče spravili iz dvorane. Tedaj pa so domobranci plačanci začeli otepati okrog sebe in je bilo zato potrebno vzpostaviti red z nekoliko manj rahločutnimi manirami. Kakor bi trenil so bili razgrajči potegnjeni iz dvorane na levi stranski hodnik in v vežo; ker pa nikakor še niso hoteli priti k pameti (kar je tudi kolikor toliko razumljivo, ker se je vsakemu iz ust poznalo, da so se bili prav močno napili korajže), je začelo tukaj precej hudo padati po njih. Reditelji nikakor ni popolnoma uspelo zadržati cele čete razkačenega občinstva, katereina je bila nesramna provokacija domobrancev razvnela živce.

In tako se je zgodilo, da je bila petorica ali šestorica izžvalcev precej hudo zdelana; ta je krvavel iz nosa, drugi iz ust, tretji je dobil hudo rano na hrbtu itd.

lijski industriji, ki potrebuje sirovin, in v ručani in ipso bogata posna bi pomenila za italo vse drugacno pridobitev nego more zanj po-meniti Abesinija, za katero je zrt-vovala toliko ljudi in denarja.

Takšne so perspektive, ki bi čakale samostojno hrvaško na zaho-du.

Kaj pa na vzhodu?

Z obznanja vrednimi napori in z veniki žrtvami, neutrudljivo in ob vsaki priliki vrše Madžari propagando za revizijo trianonske mirovne pogodbe. V hupu, ko bi Jugoslavija razpadla, bi se izvršila tu di revizija trianonskega mirovnega dogovora ter bi Hrvaška takoj zgubila predvsem Vojvodino in z njo one sijajne ljudi, ki tam prebija-jo. Poleg tega bi Medmursje, ki je sedaj začelo približevati svoji materi-zemlji, spet prislo v nena-ravno zvezo z Madžarsko in ondaj ni Hrvati bi bili za Hrvaško za vselej izgubljeni, ker bi se asimila-cijski proces dandanašnje hitreje vršil. Madžarske policijske ambicije bi se pa pri tem gotovo ne ustavi-le, marveč bi si Madžari prizade-vali, da obnovijo vse nekdajni sijaj-krone sv. Šterana.

V trenutku, ko bi Jugoslavija razpadla — po čemer s tako veliko vneto in s tako nerazumljivo krat kovidnostjo hrepene ljudje, kakršni so oni, ki so povzročili incident na sobotni proslavi —, v tistem hipu, pravimo, postane Hrvaška brezbrambna stvar, izpostavljena madžarskemu pritisku od severa, nemškemu od severo-zahoda in italijan-skemu od zahoda. Bila bi to želja brez političnih zvez in brez zadost-ne vojaške moči, bila bi igrača v rokah diplomatske spretnosti so-se-dnih narodov in pa merjenja vo-jajskih sil.

Kako je mogoče, prijatelji Hr-

Policiji, ki so službovali na vrati, so brž poklicali ojačenja s po-licijskega ravnateljstva, ki se naha-ja na eno kvadrato razdalje Redarji so spravili "markirane" domobranci v kot ter aretirali začasno tudi trojico udeležencev, na katerih so se poznali znaki boja.

Ker je bil nekdo v dvorani dvi-gnil kar celo vrsto stolic in z njo zagrozil izžvalcem, je en del publi-ke, med katero je bilo prav mnogo žensk in tudi otrok, planil pokonci in spravil nekatere vrste sedežev nekoliko z mesta; red pa je bil v pičlih par minutah popolnoma vzpo-stavljen. Orkester in zbor sta takoj spet intonirala našo državno himno, ki jo je občinstvo stoje po-slušalo ter je še samo pomagale-peti. Bureni aplavz, ki mu ni hotelo biti konca, je podčrtal zadnje ak-orde naše pesmi

"Bože brani, Bože spasi

Našeg Kralja i naš rod".

Takoj nato sta se pojavila na odru združena zbora Slovenskega prosvetnega društva I. in "Tabo-ra", ki sta zapela najprej Hajdri-hovo "Morje Adrijsko"; to lepo in mogočno našo pesem sta zbora zapela s takšno preciznostjo, da ji-ma gre vsa čast. "Morje" menda še nikoli ni prišlo v Buenos Airesu do takšne veljave, kakor na tej pro-slavi. In je imela pesem tudi svoj simbolični pomen: kakor je "tuji meč" bil kriv, da "naših brodov vi-deli ni več", tako je bil tudi denar-kriv žalostnega incidenta, ki se je bil dogodil nekoliko minut prej. In nič manj simbolična ni bila nasled-nja pesem, ki sta jo prav tako sku-pno zapela navedena zbora, t. j. A-ljaževa "Na dan!":

Ali vam morda razlagajo, da bo-do Hrvatsko, če napoci zanj ura nevarnosti, ščitili mogočni prijate-lji pred njenimi mnogo močnejšimi sovražniki? Da bodo takšni prijate-lji na čudežen način posegli vmes?

Takšnim neutemeljenim idealnim predstavam se pa nikar ne vdajaj-te! Ali niste videli, kaj in kako se je zgodilo z Etiopijo, dasi je Itali-ja imela skoro ves svet proti sebi?

Oni, ki propagirajo samostojno Hrvaško, se radi sklicujejo na manjše dežele, ki same eksistirajo. Nesramno pa je primerjati Hrvat-sko na pr. s Švico. Švice se danda-nes ne ustanavljajo več. In tudi sa-mostojnost baltičskih dežel naj ni-kogar na zapele v zmoto; znano je, da pritiskajo na te dežele od vzhoda in zahoda in vsakomur, kdor le količjak trezno misli, je ja-sno, da postane eksistenca teh de-žel problematična v tistem hipu, ko pride v Evropi do kakšnega spopa-da.

V interesu vas Hrvatov samih, v našem lastnem slovenskem intere-su — saj smo Slovenci tudi sami zgubljeni v hupu, ko bi Jugoslavija razpadla — in v interesu Jugosla-vije, ki brez dvoma družijo narode, ki po svojih jezikih in običajih spa-dajo skupaj, v interesu nas vseh je, bratje Hrvati, da se vsi vrnete na pot realne politike.

Po raznih znamenjih smemo skle-pati, da je to pot že ubral voditelj Hrvatov v domovini dr. Vladimir Maček.

Naj bi vsi Hrvati, tudi oni v iz-seljenshstvu, spoznali, da je prišel čas pozitivnega dela ter naj bi se takšnega dela oprijeli skupno z o-stalimi Jugoslavlani, v skupni bla-gor vseh!

"Mi v grobi smo,

mi v njem po tuji zlobi smo...

Po tuji smo hudobi in lastni krivdi v grobi..."

"Nič čudnega ni, če je — baš za-radi aktualnosti, če naj tako reče-mo — privrela z izredno mogoč-nostjo iz zbora presunljivi klic:

"Na dan, Slovan!

Slovan na dan!..."

Burno aplavdiranje je pokazalo, kako povzdigujoče je pesem vpliva-la na poslušalce.

Vrstile so se nato nekatere dru-gre točke sporeda, daljši govor o po-menu 1. decembra je imel starosta Sokola Buenos Aires I., nato pa je stopil na oder, prisrčno pozdrav-ljen, zastopnik naše države g. svet-nik poslaništva dr. Božidar Stojan-ović.

Pozdravil je navzočne v imenu kr. poslanika g. dr. Izidorja Can-karja, ki se prireditve ni mogel u-deležiti, kes še ni izročil akrediti-vov, in pozdravil tudi v imenu do-movine in v imenu 15 milijonov Ju-goslovanov, kateri so pripravljeni, da svojo državo, ki je zrastle iz trpljenja in krvi stotisočih bor-ccev, skrbno čuvajo ter jo branijo pred slehernim sovražnikom, ki bo po njej iztegoval svoje roke. Na njegov poziv je občinstvo, z vzta-janjem, počastilo spomin vseh ju-nakov, ki so padli za domovino, ter spomin Kralja-Zedinitelja in je tudi burno aplavdiralo našemu mla-demu kralju Petru II., ki je po-zvnan, da nadaljuje delo svojih pred-nikov v prid narodu in državi.

Govor g. dr. Stojanovića, ki se je izkazal kot res sijajen govornik, je občinstvo šestkrat prekinilo z navdušenimi medklci in z več ko burnim odobravanjem.

Brez prekinitev se je spored na-daljeval v najlepšem redu; nasto-pili so sokoli s simboličnimi vajami, celo vrsto pesmi je zapel kvartet

"Jadran", vsak po eno pesem sta odpele mešan zbor "Prosvete", v ka-terem so pevke nastopile v slikovi-tih narodnih nošah, in pa moški zbor istega društva, nastopil je ba-let deklic iz Berissa, vrstile so se deklamacije in druge točke kolikor jih je obsegal dolgi, a vendar le-pi in zanimivi spored. Izven progra-ma je s lepim plesnim komadom nastopila prtljkava deklica Vidma-rjeva, od društva Tabora, tako po-srečeno, da je morala, na odločno zahtevo občinstva, svoje točko po-noviti.

Program so zaključile precizno izvajane sokolske vaje na bradlji.

Razvila se je nato zelo animira-na prosta zabava, ki je trajala do ranega jutra. Občinstva je bilo to-liko, da so ga bili polni bufet, dvo-rana, veža in hodniki. Prav do za-dnjega so se prepevale naše lepe pesmi in najboljše razpoloženje je vladalo med udeleženci. Prostorna dvorana je bila do zadnje minute tako prenatrpana, da so bili plesal-ci kar hudi.

Skratka: letošnja proslava je iz-padla tako, da njen moralni in ma-terialni uspeh daleč nadkriljujeta sleherni — in še tako optimistično — pričakovanje. Dan našega zedi-njenja se je proslavil tako lepo, ka-kor doslej prav gotovo še nikoli v Buenos Airesu.

Prireditve so počastili s svojo na-vzočnostjo tudi gg. poslaniki Hrvat-skih držav: Češkoslovaške, Bolgar-ske, Poljske in Rumunske.

Prva cepitev slovenskega ozemlja

Dne 20. in 21. oktobra 1866 je bil izvršen s strani italijanske vlade tak-koimenovani "plebiscit" v Benečiji. Avstrija je po porazu pri Sadowi bila vržena iz nemške zveze in je s tajno pogodbo pustila Benečijo in Lombardijo Italiji. Ker so v upravno celoto Benečije spadali tudi beneški Slo-venci, ki so tedaj nenkrat prišli pod Italijo, je italijanska diplomacija po dolgem času izsilila pri Franciji za beneške Slovence plebiscit. Pri vsem tem je Avstrija igrala precej dvomljivi vlogi, medtem ko so slovenski si-novi hrabro prelivali kri za "svetle-ga cesarja" na številnih bojiščih.

Slovenci so Avstrijo celo opominjali, da naj ne stori tega koraka. Angleži so predlagali celo možnost samo-stojnosti, toda končno je vendarle zmagala italijanska diplomacija. Plebiscit v ozemlju, ki je bil vojaško, politično in upravno zaseden od Ita-lijanov je pomenil za njih že naprej zmago. Pri koroškem plebiscitu so bile zraven razne mednarodne komi-sije, pa so nas kljub temu opeharili, toliko bolj so storili to Italijani s plebiscitom, ki je bil popolnoma v njihovi režiji. Plebiscit je bil prvi humbuk. Agitacija je bila ogromna v vseh ozirih. Našemu abogemu ljud-stvu so grozili z uboji, če ne bi vo-lili zanje. Glavna parola je bila za svobodo proti absolutizmu. Svoboda je predstavljala Francijo in na njeni strani Italija, Avstrija pa je bila takrat absolutistična. S tem, da so Slovenci izrekli za Avstrijo, so bili obtoženi absolutizma, zatiranja svobo-de in je ta misel na njihovi strani veliko pomenil. Kajti nasprotniki so ta položaj znali prav dobro izko-ristiti. Slovencev je bilo težko pove-dati, da želijo ostati zedinjeni z o-stalo slovensko zemljo, ki je bila pač tečaj pod Avstrijo. Glavno, kar se odločalo pri tem "plebiscitu" je bil neopisani teror. O kaki svobodni vo-lji ljudstva ni bilo govora. Kako se mora izvršiti svobodno glasovanje na ozemlju, ki ga je imela v rokah samo italijanska uprava (vojaška in civilna) brez kakšne mednarodne kon-trole, z vsiljevanjem, grožnjami, za-pori, si lahko mislimo. Danes to že razumemo, takrat tega morda ni-mo.

Na klobukih so morali volilec no-siti napise "SI" (t. j. da so za Italijo). Gorje tistemu, ki bi imel "No", ta ni bil varen življenja. Z eno besedo: Italijani so prisilili naše ljudstvo z vsem terorjem, da se je moralo izreči zanje. Takratna naša inteligenca, ki so tvorili večino duhovnikov po vaseh, je veliko trpela. Na njo, ki je bila najbolj zavedna, je padal najhuši teror. In vendar, kljub vsemu teroru se je zgodilo ne-kaj skoraj čudežnega. Simon Rutar navaja v svoji knjigi "Beneška Slo-venija", da so volili vsi razen ene-ga za Italijo, samo eden torej da je glasoval za Avstrijo. To ne deži! Bi-lo jih je več sto, ki so kljub vsemu teroru, izpostavljajoč svoje življe-nje v nevarnost, volili za Avstrijo. Tudi lahk rečemo, da je bilo pravo junastvo, kajti ti so postavili na ko-eko vse. Koliko je glasov uničil vo-lilni sistem, je pa potem drug stvar. Torej beneški Slovenci so se kljub vsem okoliščinam izrekli za Sloveni-jo, ne vsi, ker tega niso mogli, toda junška manjšina je izpovedala vo-ljo ostalih.

Italijani so se po taki "zmagi" takoj lotili političnegačenja. Kmalu potem je bilo uničenega mnogo slo-venskega arhivskega materiala. Te-ga so potem prodajali kot star papir, n. pr. v Čedad mesnicam za zavija-nje! Šole so postale italijanske. Z državno in občinsko upravo je začel promicati v beneške gore italijanski duh. Tako se je začela doba zatira-nja in uničevanja vsega kar je bilo slovenskega. Zamrla je komaj nastajo-ča prosvetno življenje. Slovenski jezik se je umaknil v domačo hišo in tam še sedaj živi. Kajti beneški Slo-venci so izžrli vso ogromno italia-terinim jezikom. Vzdrali so teh 70 let, ušli so se ji s svojim ma (Konec na 2. str.)

ARGENTINSKE VESTI

Revalutacija arg. denarja

Z dekretom, ki ga je objavila v sredo, je vlada znižala prodajno ceno angleškega funta, šterlinga, ki služi za podlago določevanju tečajev vseh ostalih valut, od 17 na 16 pesov. Kupna cena, ki jo plačuje Banco Central izvoznikom za njihove menice, je bila in ostane \$ 15 za vsak funt.

V izjavi, ki spremlja dekret, zatrjuje vlada, da ima namen vrniti se čim prej k normalnosti kar se trgovanja z devizami tiče in bo tak korak gotovo blagodejno vplival na vso argentinsko trgovino.

Nasadi bombaževra v nevarnosti

Lastniki bombažnih nasadov v Formosi so v resnih skrbih radi plevela, ki se je močno razbohatil radi vednega deževja. Obrnili so se s prošnjo na krajevno bombažno komisijo, da jim priskoči na pomoč ter jim pošlje v ta namen brezposelne delavce, ki bi nasade očistili. Zaslužili bi ti delavci od 6 do 10 pesov dnevno.

Slovenska šola v Villi Devoto

Tečaji s slovenskim poukom so se pričeli. Starši, kateri nameravajo vpisati svoje otroke v te tečaje, to lahko store vsak dan v društvenih prostorih G. P. D. S. v Villi Devoto, Simbrón 5148.

Redni pouk se vrši vsak ponedeljek, torek, soboto in nedeljo. Ob nedeljah se vrši jutraj od 9 do 12 ure, vse druge dneve pa od 3 do 5 popoldne.

Solski odsek.

I. D. "Tabor"

Odbor vabi člane in prijatelje na sestanek, ki se bo vršil v društvenih prostorih v nedeljo, 13. t. m., ob 5.30 popoldne. Članstvu bo odbor poročal o korakih, ki jih je doslej naredil za tesnejše sodelovanje med društvu v Buenos Airesu.

Taborov odbor se najtopleje zahvaljuje rojaku g. Rajku Rayerju za pesmarice in drugi pevski material, ki ga je daroval društvu.

Odbor.

Umor in samomor obupane matere

Julia Muro se je pred 5 leti poročila s svojim sedanjim možem Fernandom. Kmalu po poroki je z grozo spoznala, da je njen mož neozdravljivo spolno bolan. Po enoletnem skupnem bivanju se jima je rodil sin. Ker je bil otrok vedno zdrav je bila mati vesela; upala je, da bo bolezen sinčku prizanesla. Toda njeno upanje jo je prevarilo. Sedaj je bilo sinčku štiri leta in posledice očetove bolezni so se pokazale v vsej grozoti. To je nesre-

čno ženo spravilo v obup. Vzela je revolver, ustrelila sinčka, nato pa še samo sebe.

Križarka "25 de Mayo"

Argentinska križarka "25 de Mayo" se vedno kroži v francoskih in španskih vodah. Te dni je vkrčala v Alicanteju 109 beguncev ter jih prepeljala na francoska tla.

Pazite pri kopanju!

Komaj se je pričela kopalna sezona, že je voda prvo nedeljo zahtevala kar pet smrtnih žrtev. V reki La Plata, blizu Sarandija, sta utonila 24 letni Francisco Romero in Fatimo Diaz, star 28 let. V reki Arco je utonil Carbo Ramón iz Mercedes. Pri Hurlinghamu, v reki Rio Las Corchas, je utonil 32 letni Mpedosto Gonzales, v potoku Morón pa 14 letni Victorio Rodriguez, iz Ville Lunch.

Raziskovanja v Corrientesu

Na zemljišču posestnice Concepción Centeno de Navajas v Santo Tomé, Corrientes, so pričeli s kopanjem, da bi našli vhod jezuitskega predora, ki naj bi bil speljan od samostana pa do pristanišča in kateterega so jezuitje zgradili 1750 leta, da bi skozi njega mogli bežati v slučaju indijanskega napada. Do sedaj vhoda še niso našli, pač pa ne kaj človeških kosti.

Dekleta, ne nasedajte!

Kolkokrat smo že pisali, kako je ta ali oni izvalil denar lahko-kovernemu dekletu z objubami, da jo bo poročil, nato pa je brez siedi izgini. Tako se je zopet zgodilo 41 letni Kosi Lopez, ki služi v ulici Arengreen št. 1020. Sredi oktobra se je Kosa seznanila z nekim Manuelom Sarcelo, starim 40 let in bivajocim na aveni San Martin in Gaona. Mož ji je znal lepo pihati na srce, da je dobila vanj veliko zaupanje. Tako mu je tudi zaupala, da ima nekaj denarja prihranjenega. Tedaj ji je on svetoval da dvigne iz banke denar, da skupno otvorita mlekarijo in se poročita. Lahkomiselnost dekleta je res te dni dvignilo denar in ga izročilo "svojemu" Manuelu. Ko pa Manuela že več dni ni bilo na spregled, da si bil imel priti, kakor sta se domnila, se ji je porodil dvom, da je morda nasedla sleparju. Šla je na komisarijo javiti neugodno zadevo. Policija Manuela išče in čaka, toda njega od nikoder ni...

V prepiru ustrelil svojo ženo

V mestecu Juan Ortiz, blizu Rosaria, je Tomaž Vičič, tajni stražnik santafeške železniške družbe, v prepiru ustrelil svojo ženo Luiso. Zadal ji je tri smrtne strele, da se je na mestu mrtva zgrudila. Ko je videl, da je žena mrtva, si je še sam pognal kroglo v glavo. Prepeljan je bil nemudoma v tamkajšnjo bolnišnico, toda zdravniki nimajo nobenega upanja, da bi mu ohranili življenje.

Proslava zedinjenja

Preteklo nedeljo sta se darovali v Katoliški cerkvi v Saavedri ter v rusko-pravoslavni cerkvi, ulice Brasil, svečani službi božji v proslavo 18. obletnice Zedinjenja.

Istega dne popoldne je g. odpravnik poslov dr. B. Stojanović sprejemal na kr. poslanstvu šestitke članov naše kolonije. Prisotnih je bilo izredno mnogo rojakov in rojakinj. Razni govorniki, ki so ob tej priliki govorili, so v svojih govorih podčrtavali pomen slovesnosti.

Iz Rosaria

D. D. "TRIGLAV"

vabi na veliko prireditev, ki se bo vršila v nedeljo, 13. t. m. ob 6 uri zvečer z raznovrstnim sporedom.

Odbor.

RAZNE VESTI

Španska državljanska vojna je povzročila doslej, kakor računajo, 20 milijard peset škode; 200.000 oseb je zgubilo življenje in sicer le 50.000 na bojiščih, ostalih 150.000 je bilo obsojenih na smrt in ustrelenih ali pa so umrli v ječah. Revolucionarji si doslej še vedno brez uspeha prizadevajo, da bi zlomili odpor vladnih čet, ki branijo Madrid. Francija in Anglija hočeta sedaj posredovati, da bi se bratromorno klanje ustavilo; povabili sta tudi nekatere druge države, naj bi podpirale njuna prizadevanja.

Izumitelj "auto-gira" inž. La Cierva in z njim še 9 drugih oseb so zgubili življenje pri Croydonu, na Angleškem, kjer se je raztreščilo holandsko potniško letalo, v katerem so se vozili.

Nobenega sledu ni o letalu družbe Air France, ki je pod vodstvom znanega letalca Mermoza nosilo korespondenco iz Južne Amerike v Evropo.

Slavni italijanski dramaturg Pirandello je umrl v četrtek v Rimu.

Papeževo zdravstveno stanje vzbuja resne skrbi v Vatikanu, da si pravijo zadnja poročila, da se je papeževo zdravje nekoliko izboljšalo.

Jugoslavija je sklenila s Francijo novo trgovinsko pogodbo, ki dovoljuje večje ugodnosti našemu izvozu, namenjenemu v francosko republiko.

Danes se setane v Ženevi svet Zveze narodov; razpravljali bo o not, s katero obdoljuje valencijska vlada Italijo in Nemčijo, da nu dita pomoč revolucionarjem v sedanjih državljanski vojni.

Madžarski parlament je odobril zakon, ki odreja ženskam pravico izvrševati odvetniški poklic.

KROJAČNICA Leopold Ušaj

Sedaj v novih prostorih, zraven prejšnje krojačnice, kjer boste zmerom in v vsakem oziru najboljše vostreženi. GARMENDIA 4974 — Bs. Aires Paternal.

Kralj Edvard VIII. se je odpovedal prestolu

Angleški kralj Edvard VIII. se je lezen in menda se prav posebno, če je odpovedal prestolu. Zagledal se je bil v Wally Simpsonovo, 40 letno gospo, ki se je že dva krat razporočila in ki je baje izredno lepa, nov ter cesar Indije se je odpove-

Bivši kralj Edvard

na vsak način pa gotovo nad vse zanimiva ženska.

Kralj je sklenil, da se z njo poroči, a je ta njegova namera naltela na odločen odpor pri vsej aristokraciji, v kraljevski obitelji sa-

dal kroni in vsem prestolnim pravicom" ter se je odločil, da se poroči z izvoljenko svojega srca.

O Edvardu so zmerom zatrjevali, da je zelo simpatičen človek. Ne navadni korak, ki ga je sedaj storil

Wally Simpson, radi katere se je kralj odpovedal prestolu

mi, pri vladi in v parlamentu, ki so Edvarda postavili pred izbero: ali se odpove Simpsonovi ali pa najboljši mogočemu in sijajnemu prestolu sveta. Zadeva je izzvala seve da po vsem svetu veliko zanimanje in povsod so z največjim zanimanjem čakali na kraljevo odločitev. In se je spet izkazalo, da je bo-

bo gotovo le še povečal njegovo popularnost v najširših plasteh ljudstva in ne samo angleškega.

Danes bodo za novega kralja proglasili Alberta Friderika Arturja Windsorgeja, yorskega vojvodo, Edvardovega brata, ki bo baš v ponedeljek 41 let star, je oženjen in ima dve hčerki.

Štorklja

Rojaka Franca Trebše iz Srpenice in njegovo ženko Marijo, doma iz Tomaja je obiskala štorklja ter jima prinesla krepkega fantiča. Presrečnim staršem naše iskrene čestitke.

Še ena štorklja

Tudi Silvestra Lasiča in njegovo ženo Emiliojo Markič iz Vrtojbe, je v soboto obiskala štorklja in jima prinesla zdravo deklico. Krstili so jo za Silvijo.

Vzradoščenim staršem iskreno čestitamo.

Poroka

V soboto se je poročil Srečko Strle, delovodja 'Frigorifica Swift' iz Dan pri Rakeku z rojakinjo Alojzijo Debevec iz Lipsena pri Rakeku.

Svatba se je vršila v znani restavraciji "Pri Zivcu" na Paternalu. Mlademu paru naše čestitke!

CERKVENI VESTNIK

V Saavedri v nedeljo se je seveda nekoliko poznalo, da je prireditev prejšnjega večera dolgo trpela. Vendar je bila vdeležba ob priliki praznika zedinjenja dosti lepa.

V nedeljo 13. dec. je tretja adventna nedelja. Maša ob 10 uri na Avellanedi. Večernice na Paternalu.

Ta teden je kvaterni teden. Me so se sme uživati. Pač pa si je treba v jedi kaj pritrpati.

Pripravite pot Gospodu, nam oznamuje v adventu sv. Janez Krstnik. Pripravimo mu jo s tem, da si spet v dobri spovedi očistimo vesti. Janez je imel najbolj ostre besede za farizeje, ki jim je rekel "gadjazalega", toda vsem je bilo rečeno "spokorite se od svojih grehov in napravite vreden sad pokore".

Zato naj vsak zase poskrbi, da mo Božič res prinese oni mir, ki so ga angeli oznanili. Prijateljstvo bo zje pa je mogoče dobiti le po načrtu, kot ga nas sveta vere uči: če prav se komu zdi, da smo duhovniki ne vredni oznanovalec Jezusove resnice.

Priliko za spoved imate ob sobotah zvečer od 5 do 8 ure in nedeljo jutraj do 9 ure v cerkvi sv. Antona (Caseros 2780) in tudi ob priliki slav. službe božje prej in pozneje.

20. dec. bo maša na Paternalu. Večernice pa v Saavedri.

Polnočnica na Paternalu, deseta maša na Božič na Avellanedi.

Hladnik Janez.

PRVA CEPITEV SLOVENSKEGA OZEMLJA

(Nadaljevanje s prve strani.) let. Se v zadnjem ljudskem štetju 1921, kjer so italijanske oblasti navedle prebivalstvo po narodnosti je bilo na področju starih pokrajin naštetih 47.461 Slovencev.

Na žalost pa ta tragična stran naš zgodovine je zelo malo raziskana. Prav dobro poznamo kaj so nam dali beneški Slovenci v narodnem blagu jezikovnih posebnosti, kako pa so bili od nas odtrgani 1. 1866. pa je samo tu pa tam omenjeno. In vendar je ta "plebiscit" v tragični zvezi z znanim koroškim "plebiscitom". Še je kot oster nož skozi našo zemljo in jo dal tujeu. Treba nam bi bilo o tem problemu temeljite in popolno študije, saj je to ena najbolj tragičnih strani naše zgodovine, iz katere bi si mogli vendar enkrat kaj naučiti, ko so se ti plebisciti na našem narodnem telesu ponavljali, da se ne bodo drugiti. Naše kulturne delavce čaka še hvalažno delo na tem polju.

Nesrečni beneški "plebiscit" je prva nasilna cepitev slovenskega ozemlja. Po svetovni vojni je bila izvršena še druga in tretja z "Rapallom" in z znanim koroškim plebiscitom".

(ISTRA)

KROJAČNICA P. CAPUDER

se pripravlja cenjenim rojakom RIO BAMBIA 879 — Bs. Aires

VABILO

na

PLES

katerega priredijo fantje iz Ville Devoto, in ki se vrši dne 20. DECEMBRA od 4. ure dalje v prostorih G. P. D. S. Simbrón 5148

Vljudno vabimo vse prijatelje in ljubitelje veselja, da se te zabave udeležijo v obilnem številu

Med zabavo se vrši srečolov in prodaja cvetic Svira orkester D. K. D.

Ljudski oder FANTOVSKI ODESK

BOŽIČ NOVO LETO SV. TRIJE KRALJI

Bližajo se veliki prazniki:

Ne pozabite, da se bo za te velike praznike zbrala v starem kraju Vaša družina ter se bo spomnila Vaše odsotnosti.

Da jim svojo odsotnost vsaj deloma nadomestite, omogočite jim, da prežive te praznike v zadovoljstvu: pošljite jim svoje božično nakazilo, in sicer, kakor doslej, potom zavoda

Banco Germánico

DE LA AMERICA DEL SUD

Av. L. N. Alem 150 — Bs. Aires — 25 de Mayo 149-59

Uradne ure: od 8,30 do 19., ob sobotah pa do 12,30.

Angel VELYANOVSKY

UVOZ ZASTOPSTVA IZVOZ

Edini uvoznik jugoslovanskih suvih gob in semen za Argentinijsko in Uruguay

25 de Mayo 726 Buenos Aires U. T. 31-Retiro 3315

SLOVENCİ DOMA IN DRUGOD

VESTI IZ DOMOVINE

Tragedija v rodini Josipa Pavića

V bolnišnici usmiljenih sester v Zagrebu je po dolgi in težki bolezni umrl znameniti član zagrebačkerame g. Josip Pavić. Imel je bil rojen na jetrih in mu je zadnje dni tje popolnoma oslabele.

Njegovo soprogo je smrt idealne a moža tako potrla, da je v obupugla po samokresu in si poglala roglo v prsa. Našli so jo šele 4 urozneje nezvestno. Prepeljali so o takoj v bolnico, kjer pa so zdraviki ugotovili, da je njeno stanje rezupno. Obupni korak, ki ga je torila iz ljubezni do moža, je pog smrti pokojnika napravil po sem Zagrebu silen vtis.

sem Zagrebu silen vtis. — Gospa latalija Pavićeva se je na kliniki ozno popoldne vendar zvedla. Po atančnem pregledu so zdravniki gotovili, da nista niti srce niti lavna odvodna žila ranjena. Če ne o komplikacij, ji bo mogoče rešiti ivljenje.

Pokojni Josip Pavić je bil eden med stebrov drame zagrebaškega narodnega gledališča. Po rodu je il iz Travnika.

SVOJI K SVOJIM!

LOMENA BENEŠ-BILKOVA

Slov. babica

živša prva šefinja v praški porodnišnici ter s prakso v bolnici Juan Fernández, se priporoča vsem Slovenkam prejema penzionistke iz mesta in de le v popolno oskrbo. — Cene izredno izke, postrežba prvovrstna. — Sprejema d 7. do 21. ob nedeljah in praznikih pa do 20. — Vprašajte za informacije preden greste drugam

Lečenje brez bolešti. U. T. 23-1246

Umetniška kovačnica

Specializirana v oknicah, železnih vratih itd., se priporoča slovenskim izseljen- cem

CUCIT & HUMAR

Bld. Ballester 425 Villa Ballester

lova Slovenska Gostilna

“Gruta de Postumia”
Izobra postrežba, čisti in zračni prostori, zmerno cene. — Rojakom se toplo priporoča za obisk lastnika
Ivan Gašperšič

in
Ludvik Dekleva
V. FOREST 621 — CHACARITA.

Zobozdravnika

Dra. Dora Samojlovich de Falicov

Dr. Félix Falicov
Dentista

Trelles 2534 - Donato Alvarez 2181
U. T. 59 La Paternal 1728

TOVARNA MOZAIKA

Teolindo Rodríguez

Specializirana v vseh vrstah mozaika. Imitacije marmorja
SKLADIŠČE
GRADBENEGA MATERIALA

Cement “San Martin”
Ugodne cene

ANASCO 2763 — PATERNAL — U. T. 59-1925

Avto se je prekopicnil po strmini

Blíže Šmihela pri Žužemberku se je na strmih serpentinah bano- vinske ceste zgodila huda avtomobil- ska nesreča, katere žrtev sta po- stala trgovski potnik ugledne lju- bljanske tvrdke Samec, 54 letni Anton Srebrnič, star 24 let, Ferdi- nand Martin in sofer.

Potovalni uradnik zavarovalne družbe “Jugoslavija” v Ljubljani, g. Rudolf Praprotnik, ki se je s ko- lesom vračal domov, je naenkrat z grozo opazil, da je zdrknil po str- men pobočju avto, se prekopicnil in obležal na dolnji serpentinu po- polnoma razbit. Praprotnik je med prekopicavanjem slišal strahoten krik iz avtomobila, nato je pa vse utihnilo. Nesrečo je opazilo tudi več ljudi, ki so delali na polju. Ne- mudno so prihiteli na kraj nesreče in potegnili izpod razbitega avta o- ba poškodovana ponesrečenca, od katerh je Martin kazal le še sla- botne znake življenja, a tudi sofer je bil nezavesten. Ko je zdravnik dr. Fedran iz Stične prispel na kraj nesreče, je bil Martin že mr- tev. Izdihnil je 15 minut po nesre- či, ne da bi se zavedel. Truplo je ostalo poleg ruševin. Zdravnik je za silo obvezal soferja Srebrniča, ki je krvavel po vsem telesu in le- žal brez zavesti. Takoj so ga na- ložili na Vrhovčev avto in ga v spremstvu Praprotnika nemudno odpeljali v ljubljansko bolnišnico. Ferdinand Martin je bil doma iz Lokve pri Gorici.

Za prisilno delo.

Delegati Zveze Jugoslovanskih mest so na svojem zborovanju v Beogradu sprejeli resolucijo, naj ministrstvo za socialno politiko u- kine zimsko podporo brezposelnim in naj se osnujejo prostovoljni de- lavski bataljoni, ki bi jih mesta za- poslila z delom in jim za delo pla- čevala podporo. Vzor teh delavskih bataljonov vidijo v hitlerjevski Ne- mečiji!

Starka rodila sina

V vasi Martincu (Ivanjska obči- na) blizu Bjelovara je rodila 74- letna kmetica Ana Šipoš zdravo moško deč. Ta dogodek je velika senzacija za ves okoliš. Zdravstve- no stanje matere in otroka je odlič- no. Porod je zbudil senzacijo tudi v zdravniških krogih in so že mno- gi zdravniki obiskali 74-letno porod- nico. Zdravniki pravijo, da se taki primeri le redkokdaj dogajajo, ljud- stvo pa seveda govori o čudežu. — Oče, ki je star že blizu 80 let, je zadovoljen in ponosen. Posebno za- nimivo pa je to, da niso niti na- jožji sorodniki opazili, da je stara kmetica v blagoslovljenem stanju. Šele, ko so jo popadli krči, so po- klicali vaško babico.

Prva pilotinja

Prva jugoslovanska pilotinja je Slovenka Kristina Goriškova ki je bila zaposlena kot poštna uradnica na aerodromski pošti v Beogradu. Pred kratkim so jo pa premestili v Zagreb. Izpite za voditev zrako- plova je izdelala odlično.

VESTI S PRIMORSKEGA

Pet let ječe, ker je pobegnil čez mejo

V decembru lanskega leta se je bil vrnil iz Jugoslavije mladenič I- van Uršnik, p. d. Belčev, doma iz Poljane. Čez mejo je bil šel brez potnega lista in ko se je vračal, so ga karabinjerji aretirali ter odvedli v zapore, kjer je preživel leto dni, ne da bi njegovi starši bili o tem obveščeni. Sele sedaj je oblast spo- ročila njegovim domačim, da je bil fant obsojen na pet let ječe.

Vedno več obsodb zaradi tihotapstva

50 lir denarne kazni pogojno je dobil 60 letni Čotič Josip iz Dorn- berga zaradi tajne žganjekuhe, 50 lir denarne kazni je dobila Štefani- ja Rijavei iz Vrtojbe, ker je imela vtihotapljenjo žganje, 56 letna Mari- ja Močnik iz Cerknega na 50 lir, ker je imela žganje in je tihotapla sladkor, tri mesece zapora in 1.000 lir kazni je dobil Viktor Mislej, star 30 let, iz Vrhpolja zaradi tajne žganjekuhe, po 50 lir denarne kazni so dobile radi tihotapstva jestvin I- vana Dobrotnica, Neška Oblak, in I- vana Mrak iz Kanomlje. Zaradi ti- hotapstva jestvin in prehoda čez me- jo so dobile: Danijela Marvin iz O- taleža 25 dni zapora, 3 mesece in 9 dni aresta, ter 2350 lir denarne ka- zni, Frančiška Pirih iz Otaleža 1 mesec in 5 dni zapora, 3.183 lir de- narne kazni, 4 mesece in dva dni a- resta, Katarina Pirin iz Otaleža, 15 dni zapora 1.516 lir denarne kazni, dva meseca in 6 dni aresta, Marija Pirih z Otaleža, 15 dni zapora, 1.516 lir denarne kazni, dva meseca 2 mes. in 6 dni aresta, M. Pirih iz Otaleža, 15 dni zapora, 2.350 l. den. kazni, tri mesece in 9 dni aresta.

Aretacija

Ze 21 avgusta t. l. so merodajni funkcionarji aretirali v Kalu pri St. Petru na Krasu Cucka Iv. Od dneva aretacije dalje nihče ne ve zanj. Aretirančevi bližnji so se infor- mirali o njegovi usodi, a na pristoj- nem mestu v Postojni so jim odgo- vorili, da ne vedo zanj, ravno tako v Trstu. Med tem se pa širijo go- vorice, da je bil aretirani Cuckek po- stavljen pred konfinacijsko komisi- jo in obsojen na pet let konfinacije. Vendar so to le še vedno nepotre- pne govorice, o katerih domačini dvo- mijo, da bi bile resnične zlasti ker nihče ne ve o vzroku izvršene are- tacije.

“Junaki s Krasa”

Zaradi junaškega zacržavanja v abesinski vojni sta dobila srebrne kolajne Karl Blaško iz Sturij in Ri- hard Žgur iz Vipave. Srebrno ko- lajno so podelili tudi ženi Viktorja Colje iz Komna, ki je padel v tej vojni. Vsi troje so potem dobili še iz- kaznice fašistične stranke. Iz časo- pisja posnemamo, kako se fašisti nadejajo še mnogo takih junakov, ko bo njihova italijanizacija bolj na- predovala. “Ti hrabri predstavljajo predstražo nove mladine v obme- jnem ozemlju. Treba je pripomniti, da oni ne pripadajo še generaciji ro- jeni po 1917., ki bi bila v ljudski so- li vzgojena v italijanskem učnem je- ziku. Ta generacija bo prišla na na- bor šele prihodnje leto 1937. Oni pripadajo vmesni generaciji, ki je čutila dobrodejen vpliv nacionalne civilizacije v večernih tečajih ita- lijanskega jezika za odrasle, v teča- jih, ki so bili zelo razširjeni v vseh juljskih provincah, posebno na Go- riškem. Te tri srebrne kolajne pred-

Smrtna kosa

V Beogradu je preminula v prvih dneh novembra ra ga. Zinka Rybářeva roj. Kastelic, doma iz Materije, vdo- va po pok. dolgoletnem voditelju tr- žaških Slovencev ter opolnomoče- nem ministru dr. Otokarju Rubáru. Bila je odlična mati, ki je posve- tila vse svoje sile vzgoji svojih pe- tero otrok. Povsod so jo poznali po njenem dobrem srcu in plemeniti na- ravi. Pokojnica zapušta tri sinove in dve hčeri, katerim izrekamo glo- boko sožalje.

V Ljubljani je umrl dne 9. novem- bra naš rojak Anton Žerjal, inspek- tor Pokojniškega zavoda v Ljublja- ni, v starosti 56 let. Doma je bil iz Rihemberka na Vipavskem. Naj m- bo ohranjen časten spomin, prizade- ti družini naše iskreno sožalje.

Smrt fašističnega zaupnika

Zadnjo nedeljo v oktobru se je vračal iz Nemškega Rusa proti do- mu v Grant 30-letni Justin Torkar, doma iz Granta št. 2. Bil je precej vinjen tako, da mu je na poti proti domu spodrsnilo in je padel v pre- pad. Ko so ga našli, je bil že mrtev. Komisija, ki je bila poklicana je ugo- tovila, da si je pri padcu razlil lo- banjo in zlomil hrbtnico, poleg te- ga pa je ugotovila še vesplošno dru- gih poškodb, ki so bile tudi smrto- nosne. Ker je bil pokojnik zaupnik oblasti, se vršijo vsestranske in temeljite poizvedbe, če se ni morda zgodil zločin. Vendar pa do sedaj še ni bila izvršena nobena aretacija.

Kako postopajo z našimi ljudmi

Prvi kratkim se je moral pred sodnijo v Postojni zagovarjati neki močiček, doma iz Senožeč. Od kra- jevnih karabinjerjev je bil ovađen zaradi pijanosti; bil je obsojen na 14 dni zapora in 200.— lir denarne kazni. Naj pojasnimo, kako je prišlo do ovažbe:

Obtoženec je odšel nekega dne zjutraj od doma na delo. Ves dan je delal ob slabi in nezadostni hrani, na večer se je vračal domov ves u- trujen in šibak. Srečala sta ga bri- gadir in karabinjer pa ga ustavila in ga začela nadlegovati z različnimi nepotrebnimi vprašanji. Mož ni do- sti razumel kaj sta hotela od njega, zato jima tudi ni mogel odgovarjati. Odpeljala sta ga s seboj v kasarno, kjer so ga pridržali do naslednjega jutra. Po preteku enega meseca, pa je dobil poziv od sodišča iz Postoje- ne, in obvestilo, da je bil obtožen zaradi pijanosti. Vse izjave obtožen- čeve niso nič zalegle, obsojen je bil kot že omenjeno, na zapor in denar- no globo.

“Bališka” organizacija na Goriš- kem šteje po poslednjih podatkih pokrajinskega odbora skupno 30.883 članov in članic. V društvu “Bališki” je vpisanih 12.995 dečkov, “malih I- talijank” je 11.777, avangardistov 3.720, “mladih Italijank” pa 2.421. Pretežna večina izmed njih pripada šolskim organizacijam.

Tržaško društvo je 25. oktobra raziskalo “kačje brezdno” pri Diva- ču. To je po vojni kupil prof. Josip Sartori iz Bologne in je mislil vani napeljati vodo iz reke Timave ter zgraditi električno centralo. Zadeva se menda ni splačala in jama je po- tem 1. 1922. daroval planiskemu društvu v Trstu. “Kačje brezdno” je eno izmed najobširnih na Krasu. Njegove stene so skoro povsod naupične in padajo celo do 180 m v globočino. Iz brazdna se razširjajo jame v dveh odcipih. Povsod so našli lepe kapnike in apnenčeve kris- tale. V eni jami so dosegli globino 304 m. Vse jame so 1900 m dolge.

stavlja eroičen duh, gojen v žare- či atmosferi fašizma v vseh delih Italije do najoddaljene meje.”

Ana Chrpova

Slov. babica

dipl. v Prazi in Bs. Airesu, z večletno prakso v praški porodnišnici ter v tuk- bolnici “Rawson”, se priporoča vsem Slovenkam. — Sprejema penzionistke iz mesta in z dežele v popolno oskrbo. Cene izredno nizke. — Postrežba prvovrstna. ENTRE RIOS 621 U. T. 38 (Mayo) 8182

Drobne vesti

V podnjem Cerovem so našli mrt- vega 39 letnega Aleksandra Bizaja iz Šmartnega pri Kojkem. Zdrav- nik je ugotovil, da ga je zadela kap.

Kobalu Ivanu iz Tolmina je zgo- rel senik in 70 kvintalov sena. Po- žar mu je naredil 8000 lir škode. V Kalu pri Bovcu je zgorel senik Iva- na Mlekuža z večjo količino žita in sena. Škode je 3000 lir.

Ob obletnici zmage so svečano odprli novo postajo v Sredpolju (Re- dipuglia), steber posvečen 12. pad- lim Tržačanom pri Sv. Justu v Tr- stu, električno postajo na Opčinah, enako v Št. Petru na Krasu, vojaš- ki vodovod istotam, in karabinjer- sko kasarno v Vrem. Britofu.

18 novembra bodo v vseh občinah postavili spominske plošče na san- kcije.

100 let je prtetklo odkar je 6. no- vembra 1836. umrl v Gorici izgnani francoski kralj Karl X.

Za dva dni je morala zapreti tr- govino Cecilija Batistič iz Vrtojbe in Angela Bavcon, prodajalka na tr- gu v Gorici.

Aloiz Furlan, podesta iz Repenta- bra je postal kavalir italijanske kro- ne.

77 letni Štefan Ostrožnik iz Zg. Tribuše se je smrtno ponesrečil na poti, ki pelje iz Tribuše v Čepovan in padel v prepad, odkoder so z ve- likim trudom izvlekli njegovo trup- lo in ga prepeljali v Tribuše.

V Ajdovščini in v Desklah so slo-

vesno proslavili 18 obletnico zmage. Ob tej priliki so podelili vojakom, ki so se bojevali na abesinski fronti častne diplome in izkaznice italijan- ske bojevniske zveze.

Oktober je bilo v goriški občini 25 porok, 79 živorojenih, umrlo je 72 oseb. V tržaški občini je bilo septembra 198 porok, 270 živoroje- nih in 4 mrtvorojeni. 28 pa umrlih. Oktobra pa 198 porok, 288 živoroje- nih, 7 mrtvorojenih in 257 umrlih.

44 letnega Čotarja Jakoba so naš- li nezavestnega pri botaničnem vrtu in trž. predmestju sv. Alojzija. Zdravniki so ugotovili, da ima pre- tresene možgane in veliko rano na čelu.

V Ajdovščini je bil odstavljen do- sedanji tajnik krajevne fašistične organizacije Gino. Za komisarja or- ganizacije je bil imenovan Josip O- liveri.

KROJAČNICA IN TRGOVINA

Velika izbira

vsakovrstnih vzorcev in

poletnega blaga, kakor

tudi perila in vseh dru-

gih možkih potrebščin.

Sebestian Mozetč

Osorio 5025 — Bs. Aires (Paternal)

Se že približujejo Božični prazniki in Novo Leto

Denarno nakazilo “potom brzajava” preko **BANKE DE BOSTON**, prinese srečo in za- dovoljstvo Vašim dragim za došle praznike.

Naznačena vsota bo prejeta v gotovem denar- ju, približno v teku 6 dni v stanovanju na- slovljena brez kakih stroškov ali odbitkov. Pozneje Vam pošljemo potrdilo z lastnoroč- nim podpisom prejemnika in z označbo dneva izplačila. V našem

JUGOSLOVANSKEM ODDELKU

oste našli uradnika Jugoslovana, kateri Vam hitro in vljudno postreže. Razdelitev uradnih ur: od 9 do 18; ob sobotah pa 8.30 do 11 ure. Pismeni nalog izvršimo še istega dne.

THE FIRST NATIONAL BANK OF BOSTON

FLORIDA 99

PUEYRRDON 175

Avda. Gral. M. Itra 301 (Avellaneda)

Córdoba 1223 (Rosario)

ZAUPANJE.. VLJUDNOST.. VARNOST.. HITROST

KROJAČ

izvršujem vsa v to stroko spadajoča dela, Oblike od \$ 55 do 120. Hlače fantazija od \$ 10—28. Delo prvovrstno. Blago iz najboljših tovarn. Ojačave za plačevanje

MAKSIMILIJAN SAURIN

VARNES 2191 Buenos Aires (nasproti postaje La Paternal) — U. T. 59—4271

ZA POUK IN ZABAVO

Želodčne bolezni

Najčesteža želodčna bolezen je pač katar, vnetje želodčne sluznice. Oboleva sluznica izločuje v skladu z velikostjo in stopnjo vnetja preveč ali premalo želodčne kisline. Vzrok takšnih obolenj je večinoma nesmotna prehrana, prenapolnitev želodca z jedjo in pijačo, uživanje pokvarjenih jedi, nezadostno žvečenje, preveč začimb, raba nekaterih zdravil itd. Želodčni katar se javlja s pritiskom na želodec, z izpahanjem, zgago, včasih tudi z bluvanjem.

Iste pojave opazujemo tudi pri drugih želodčnih boleznih in tedaj, kadar je želodec zavoljo obolenja drugih organov razdražen. Zato želodčnega katarja še pred nekoletimi niso pravilno presojali. Smatrali so

Dr. Adolfo Helmann

Bivši zdravnik bolnišnice Alvear, po rodu Ukrajinec

Sprejema od 16. do 18. v njegovih
slučajih pa ob katerikoli uri
Av. SAN MARTIN 6059
U. T. 50 — Devoto — 1523

KROJAČNICA

"GORICA"

ima v zalogi veliko izbero poletnega blaga po izredno nizkih cenah.

Rojakom se vujudno priporoča

FRANC LEBAN

Av. del Campo 1080
U. T. 59-3102

Caričin ljubljene

Zgodovinski roman

Nadaljevanje 13

"Ne jokaj se, sestra v nesreči, ne jokaj se! Opisala ti bom strašno tajnost, ki ti jo bom povedal. Po trebno je, da vse zveš." "Pred nekoliko leti je sezidal Orlov to hišo, da zamore skriti svoje grdo življenje pred carico. Carica mu ne bi nikoli oprostila, ako bi zvedela, da ji je nezvest."

"A ona Španjolka Kristomo?" vpraša Elizabeta, ki od razburjenja skoraj ni mogla govoriti.

"Ah, to je prokleta starka, njegova pomočnica. Ona vodi vse tukaj. Njena dolžnost je, da pomiri žrtve, ki prihajajo semkaj, ničesar hudega slutite, in da jim zlomi odpor, ako bi se katera branila. Jaz bi vedela o tem mnogo povedati. O, ko bi zvedela, sestra, moje usodo, zaplakala bi tudi ti! — Kako se imenuješ?" — vpraša kozakinja?

"Elizabeta Voronov."

"Povedala ti bom Elizabeta, kako sem prišla jaz sem. Bila sem zaročena z nekim kozakijskim hetmanom. Ime mu je bilo Jemeljan Pugačev, z Dona in sin kozakega kneza. Bil je najlepši fant v stepi in neustrašen lovec. Jaz sem v tem času čuvala naše črede. Nekega dne napadejo volkovi naše črede in nam ugrabijo štirinajst jagnjet. Jokaje sem se vrnila domov in pripovedovala očetu in prijateljem o žalostnem dogodku.

"V našem šotoru se je slučajno nahajal Pugačev. Ko je videl, da plaka, mi reče:

ga za živčno želodčno obolenje. Danes pa vemo, da čisto živčnih želodčnih bolezni sploh ni, poznamo samo živčne vplive na bolezni.

Ena izmed želodčnih bolezni, ki se jih najbolj boje, je želodčna kislina. Površina zdrave želodčne sluznice je za želodčni sok neobčutljiva, dočim to ne velja za vse ostale sluznice, tudi ne za sluznico sosednega požiralnika in dvanajstnika. Če pa izgubi kakšno mesto želodčne sluznice iz lega ali onega razloga svojo neobčutljivost za kislino, jo ta začne razjedati in nastane bolj ali manj globoka rana, želodčna oteklina. Isto se lahko zgodi v sosednem dvanajstniku, katerega sluznica je sicer za kislino občutljiva, pa ji ta normalno ne more škodovati, ker se razredči v soku dvanajstnika, čim prestopi želodec. V primerih preobilne želodčne kisline pa se kislina tu ne more parafizirati in nastanejo oteklina v dvanajstniku.

Pri želodčnih oteklinah nastane zavoljo razjedanja kakšne žile lahko želodčno krvavenje. A tudi zavoljo drugih želodčnih bolezni, kakor zavoljo želodčnega raka, nastopijo lahko krvavljenja. Želodčni rak se stvori iz še naznanjenih vzrokov na dnu želodčne sluznice, ki jo je spremenil kronični želodčni katar. Želodčne oteklina se le redko spreminijo v raka, še bolj poredko pa oteklina dvanajstnika. V nasprotju s tistimi, ki bojujejo za oteklina, bolniki z rakom običajno ne tožijo o bolečinah. Težave so podobne kakor pri želodčnem katarju: breztečnost, vzpehanje, pritisk na želodec. Te težave so razmeroma neznačajne in v začetku obolenja jih pogostoma sploh ni, tako da poišče pacient zdravnika čisto šele tedaj, ko je bolezen že napredovala. A tu

di v primerih, da se bolezen ugotovi zgodaj, je bolnika le redkokdaj rešiti.

Precej redko obolenje je to, da se želodec ne more izprazniti. Vzrok je večinoma v tem, da je brazgotina kakšne oteklina stisnila želodčni izhod. Bolniki čutijo, kako jim jed ostaja mnogo ur v želodcu in bljavajo velike množine tekočine ter ostankov jedi. Podobne simptome povzroča polenitev želodca, ki se pojavlja posebno pri previtkih, mršavih in omršenih osebah.

Pri zdravljenju želodčnih bolezni

Filmska zvezda Merna Kennedy se je razporočila, kakor že mnoge...

je važna posebna dieta. V splošnem je dajati bolnikom le hitro izločljive in ne hudo pripravljene jedi. Posebno pri želodčnih oteklinah se je treba vzdržati dražljivih jedi, ki ustvarjajo kislino, kajti baš ta kislina povzroča vendar bolezen in zadržuje seveda tudi njeno zdravljenje. Najučinkovitejši le za želodčni katar in oteklina so snovi, ki kislino nevtralizirajo in ki jih je dajati posebno v primeru oteklina v kratkih presledkih v velikih množinah. Operativno zdravljenje želodčne oteklina odstranjuje toliko želodca, da se odpravi izločevanje kisline. Za želodčni rak je edini lek pravočasna operacija, a tudi ta večinoma ne zaleže mnogo. Pri ovirah izpraznitve želodca se dajo lažji primeri zdraviti z dieto in izplakovanjem želodca, v težjih primerih je treba želodcu z operacijo nov izhod. Ohlapeli želodec zdravimo z omejitvijo količine tekočin, ki jih spravljamo v manjših množinah, s kuro za odebilitiv in z opornimi moderci za želodec.

MRZLE KOPELI

Mrzla kopel ne sme nikoli predolgo trajati! Velja pravilo, da popolnoma zadostuje dnevno deset, v posebno vročih dneh pa dvajset minut v mrzli vodi. Te mere ne bi smeli prekoračiti nikoli.

Seveda pa se neda postaviti enako pravilo za vse, kajti mnogo zavisi tudi od tega, če v mrzli vodi mirno leži ali plava. Če leži mirno, bo kmalu imel občutek, da te mrazi. Mrazenje je vedno opomin, da je čas ostaviti vodo. Pri plavanju nastopi ta občutek šele pozneje. Vse kako drži načelo, da ne čakaj v vodi, dokler se te ne poloti občutek neugodja. Ne, vodo moraš zapustiti prej, dokler se v njej še počutiš dobro.

Predolgo postajanje ali ležanje v hladni vodi, zlasti morsk, lahko povzroči prehlad in druge slabe posledice. Kri se namreč ohladi pod normalno temperaturo, izgubi odpornost ter ne more več klijavati bakterijam. Predolgo trajajoče hladne kopeli že itak same na sebi slabijo telo in dosežejo ravno nasprotno od tistega, kar je njih pravi smoter. Posebno otroci in mladi ljudje ne pazijo na to in ponavljajo hladne kopeli večkrat dnevno. Da je to škodljivo, se zavedo šele tedaj, ko je že prepozno. Starši in drugi naj bi jim v tem pogledu svetovali to, kar je prav, da ne bo kesanja, ko bo že prepozno in bo pomoč vrhu tega draga.

Kako spoznaš starost perutnine

Mlade gosi in race imajo blede, mehke noge, plavalne mreže med prsti se dajo z lahkoto raztrgati, rožna koža zgornjega kluna lahko upogniti, zenice ne smejo biti globoke vdrti in jih mora obdajati bel obroč. Pri starih živalih so zenice rumene ali modre, noge temne in imajo trdno, debelo plavalno kožo.

Piščanci so vitkega telesa in imajo mehke kosti, prsni koš jim je lahko vtisniti, luskin na nogah so nežne in kremplji kratki ter mehki. Pri starih živalih so kremplji topi obrabljeni, luskin na nogah trde in večinoma temne.

Mlada putka ima rdečkasto glavo in črno kožo na nogah, stara pa modro kasto glavo in rdečkaste noge, močne kremplje ter hrapave luskin.

Mlade golobe označujejo blede rožnate noge, ki so večinoma gosto oprejene, živali so tudi tolste in imajo mesnate prsi.

Mlade jerebice spoznaš po nežnih, citronovo rumenih nogah, ki so pri starejših živalih sive, pri zelo starih pa modro črne. Pri starih živalih so oči obdane tudi z rdečkasto kožo.

FOTO "DOCK SUD"

Darujem za vsake šest slik eno sliko v barvah
MARKO RADALJ
Specialist v modernem slikanju.
Facundo Outroga 1275 in 1407 D. Sud
U. T. 22—8327

Migljaji za hišne gospodinje

Steklenice za mleko postanejo motne in jih je težko pomiti. Lepo jih pa očistiš če jih najprej poplakneš z mrzlo vodo, nato izmiješ z vročo.

Polže s solate spraviš, da položiš otrebljeno solato še v mrzlo, slano vodo in jo nato navadno izpiras z neslano vodo.

Čemu ti bo radirka v hiši? Z radirko moremo najboljše očistiti madeže iz pohištva, dokler so še sveži. — Tudi potemnele maroge na niklju kar zradiramo. Če ne gre z mehko radirko, vzemimo trdo, za tinto.

Ali je platno pristno? Prav zanesljivo spoznaš takole: Kani kapljico olja na plateno krpo. Če obdrži kapljica okroglo obliko, je platno pristno; če se razleže v pramenih, pa je platno pomešano z bombažem.

Čopiče očistiš, da jih obesiš v gorodovo vodo, pa tako, da se ne dotikajo tal, marveč da v vodi visijo, torej jih moraš kam privezati in naj visijo v posodo z vodo.

Kumare za solato so dosti bolj sveže, če jih daš prej — ne olupljene — za 2 uri v mrzlo vodo.

Lepotičenje v Turčiji prepovedano

Kdor misli, da s Turčijo v svoji naklonjenosti do zapadne civilizacije nekritično osvaja vsako njeno početje, se zelo moti. V nekem pogledu postaja ta dežela popolnoma puritanska. Pred kratkim so licejкам prepovedali, da bi se smele lepotičiti po mili volji. Sedaj pa je izdal prosvetni minister Safet Arıkan zakon, ki prepoveduje ženskim učnim močem vsako rabo rdečila za ustnice in lica, pa celo puder. Prepovedani so jim tudi barvani nohti, nosnja nakita in kratka oblačila.

Expreso „GORIZIA“
Najstarejše prevozno podjetje za mesto in na vse strani dežele. Zmerne cene in solidna postrežba.
FRANC LOJK
Calle VILLARDEL 1476
Višina Dorrego 900
U. T. 54 Darwin 5172 in 2094

RUSKA KLINIKA ZA VSE BOLEZNI

Razpolaga z 10 specializiranimi zdravniki ter s posebnim konzultorijem za spolne in krvne bolezni, katerega vodi znani specialist dr. A. Izaguirre. — Zenske sprejema ga. dr. Matilda Krasting v posebnih oddelkih, s posebnim vzhodom. Imamo specializirane zdravnike za vse vrste bolezni, X-zarke in laboratorijske elektr. Razprave.
Za bolnike in bolnice iz tujine imamo posebne sobe s posteljami. — Cena: dnevno od \$ 1.— dalje. — Za majhen honorar, dajemo nasvete tudi pisnim putem.
Zdravniški pregled za kakršnokoli bolezen: \$ 3.—
Sprejemamo od 9. — 12. in od 15. do 21. ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. Govorimo slovansko.

SUIPACHA 28

PREKOMORSKA POSTA

(z Evrope dospejo)
13. Alm. Star
16. Madrid
17. Aurigny
18. Arlanza
21. Oceania

Proti Evropi odplovejo

13. Massilia
14. Cap Arcona
15. Florida
16. Vigo
17. Pulaski
18. Mte. Pascoal

PRIPOROČAJTE NOVI LIST

Poravnajte naročnino!

MALI OGLASI

KO RABITE ODVETNIKA za kakršne koli pravne nasvete, obrnite se na pisarja M. D. Hočevar, Traductora publica nacional, Calle Tucumán 586, Buenos Aires, U. T. 31-3168, ker se boste zavarovali pred izrabljanjem ter ne boste padli v napačne roke. — Istečasno PREVAJAJO IN DOVAJVAJAJO DOKUMENTI

KDOR ZELI SPOZNATI SAMEGA SEBE, svoje hibe in sposobnosti, svoj značaj, svoje bodoče in preteklo življenje, naj se obrne na priznanega grafologa. Zadoštuje napisati lastnorčno ime in priimek, dan, mesec in leto rojstva ter poslati v pismu en peso na naslov: GRAFOLOG, Calle Tucumán 586 Buenos Aires. — Pišite lahko v svojem materinskem ali pa v kakem drugem jeziku.

NAZNANILO. Sporočam, da sem se preselila iz ul. Fraga 81 ter bom, kakor doslej, razpolagala vedno le z zanesljivo dobrimi službami za matrimonia, služkinje, sobarice itd. BERTA CERNIČ, Dorrego 1583 (pol kvadre od Rivere 1900) — U. T. 54, Darwin, 3588

Restavracija

Prenočišče za 70 cent.
Emil Živec
Osorio 5085, Paternal, Bs. As.